

Komentář Tomáše Ščuky:
**Dopady ozdravného
balíčku vlády**

strana 3

**Dívky se na jižní Moravě
utkaly o titul Miss Roma**

strana 4

Veronika Kačová:
**Bezdomovectví nebo-
li obětí společnosti 21.
století**

strana 7

ROZHOVOR

s bezdomovcem

Ve svém okolí, jak už jsem ve svém článku uvedla, máme víc než několik lidí bez domova. Ať už to jsou mladí, starší, ženy nebo muži. Bála jsem se někoho z nich oslovit, ale nakonec jsme se s kamarádkou rozhodly, že do toho půjdeme a některého z nich vyzpovídáme. Kamarádce, která pracuje v neziskovém sektoru s dětmi, tohle téma není lhostejné.

Ne každý o to stál. Pak jsme ale měly štěstí, našly jsme jednoho muže a krátký rozhovor s ním natočily. Na oplátku jsme mu nabídly cigarety, které s úsměvem přijal. Rozhovor proběhl venku v dopoledních hodinách, výpovědi jsme natáčely na diktafon. Jméno neuvádíme, chtěl zůstat anonymní.

Jak ses dostal na ulici, co bylo to, co tě sem dostalo?

Rozvedl jsem se, pak jsem přišel o robotu a zůstal jsem venku.

Jak dlouho tu žiješ?

Na ulici žiju tři roky. Chystám změny, ale zatím to nevyšlo. Když jsem se ptal na práci, tak jsem to chtěl s ubytováním, a to nešlo. Jel jsem do Kopřivnice, do firmy, kde se dělají elektrická kola a nevzali mě. Jednou jsem šel pěšky do Kopřivnice a trvalo mi to celých 4 hodiny. Ze začátku vždycky člověk něco musí mít. Jak nemáte „keš“ a chcete někde zažít, tak je to těžké. Když nemáte svačinu ani peníze na dojíždění, tak je to na prd. Spím různě

Pokračování na str. 2

Smrt Nikolase Dirdy vyvolala mezi Romy silné znepokojení

foto: Sabir Agalarov

I když je policejní případ ve fázi vyšetřování, víme, že došlo k tragické události, kdy zcela zbytečně vyhasl život mladého Nikolase D. Z mého pohledu informace, zda dělal hluk či kouřil v tramvaji, jsou v této kauze zcela bezvýznamné. I kdyby, za nevhodné chování se přece nezabíjí!

V tomto příspěvku chci opětovně vyjádřit upřímnou soustrast jeho rodině a nejbližším.

Bolest, kterou prožíváte, znáte jen Vy. Přejí mnoho sil k překonání této těžké chvíle. Jako rodič, táta, s vámi cítím a myslím na vás.

V médiích a na sociálních sítích můžeme sledovat nejrůznější reak-

ce týkající se vraždy mladého Roma v Brně. V jejich obsahu postrádáme hlubší popis důvodů nevole a nespokojenosti naší komunity. Některé hovoří o protiukrajinské náladě ze strany Romů. Nemá však současná situace mnohem hlubší podstatu a zda byl pachatel ukrajinské národnosti, není důležité?

Napětí by přišlo i v případě, že by pachatelem byl muž i jiné národnosti, ať Čech, Maďar či Rumun. Pochoďy či demonstrace našich lidí za zavražděné Romy probíhaly i v 90. letech. V té době mezi Romy a Ukrajinci vznikaly užší spolupráce napří-

Pokračování na str. 2

Co je příčinou vzniku bezdomovectví

Mgr. Marek Procházka pracuje jako sociální pracovník v Charitním domě Matky Terezy v Novém Jičíně. Posláním sociální služby Noclehárna v Charitním domě Matky Terezy je poskytnout mužům a ženám bez přístřeší možnost přenocování, hygieny, přípravy stravy a poradit jim tak, aby byli schopni sami řešit problém ve svém životě. Noclehárna slouží dospělým ženám a mužům bez domova, kteří jsou fyzicky soběstační.

V rozhovoru se dozvíte informace, které jen tak venku neuslyšíte. Téma, o kterém se společně budeme bavit, je bezdomovectví. Nebo-li o osobách, které mnozí z nás označí jako nešťastné, ale také otravující. Jejich pojmenování, které jsme jim dali, pak předurčuje, jak se k nim budeme chovat a jak

se oni na oplátku budou chovat k nám.

Dobrý den, pane Procházko. Mohl byste nám říct, co je příčinou vzniku chudoby a bezdomovectví?

Na otázku neexistuje jednoduchá odpověď. Oddělil bych chudobu a bezdomovectví. Odpovím spíše k tomu, co vede k bezdomovectví. Vždy je to komplex faktorů, které se potkají a vzájemně na sebe působí. Také se to vyvíjí v čase. Může se stát, že jednotlivce, ale i pár, pracuje, má děti a funguje „normálně“. Jen postupně o něco více konzumují alkohol, až se z toho stane závislost. Přijdou o práci, o bydlení, a tedy i o děti. Může se ale také stát, že muž žije s ženou v dlouhodobém vztahu. Jeden z partnerů zemře

a druhý si nedokáže poradit s placením účtů a chodem domácnosti, až nakonec musí být z bytu vystěhován, přestože má prostředky a příjem dostatečný k tomu, aby samostatně bydlel.

Jaká je pomoc lidem bez domova ze strany státních institucí? A vyhledávají samotní bezdomovci je jejich pomoc?

Za státní správu zde nejlépe funguje sociální odbor, jehož pracovníci mají přehled o sociálních službách v daném městě nebo okrese a dokážou člověka nasměrovat. Také zde dobře funguje Úřad práce a jeho oddělení hmotné nouze, které je schopné pomoci lidem materiálně. Je však potřeba splnit určité

podmínky. Pokud je již někdo na ulici, často neví, kam se obrátit a tak se dostane třeba k nám na Charitu. Naše Charita v Novém Jičíně poskytuje tři registrované sociální služby. Jsou to Azylový dům pro matky/otce a rodiny s dětmi, Azylový dům pro jednotlivce, Noclehárna a Nízko-
koprahové denní centrum.

Jakým způsobem lidé bez domova přemýšlejí?

To je opravdu různé. Záleží, jak je jedinec dlouho v dané nepříznivé sociální situaci. Zda je závislý na alkoholu či jiných návykových látkách nebo zda má duální diagnózu. Tedy, že navíc trpí nějakou formou duševní choroby, a zda je zaléčený nebo o svém onemocnění neví, či jej

nechce řešit. Obecně se dá říci asi jen to, že lidé bez domova žijí více v přítomném okamžiku.

Jsou si bezdomovci vědomi toho, že vysoká konzumace alkoholu a návykových látek vede k vypěstování psychiatrických onemocnění? Myslím, že si toho jsou vědomi v okamžiku, kdy sami onemocní. Nepřipouští si, když to vidí u druhých.

Jaký je zájem bezdomovců ohledně řešení jejich budoucnosti a jaké jsou jejich hodnoty?

Obecně bych řekl, že většina lidí bez domova by ráda bydlela. Problém je,

Pokračování na str. 6

ROZHOVOR

Dokončení ze str. 1

venku. V zimě to je problém, ale dá se zvyknout si. Jeden čas jsem byl v Komerční bance, ale pak mě vyhodili. (směje se)

Jak se dá přežít na ulici?

Jo, dá se to přežít. Nevýhodu vidím v tom, že když spíte venku, tak lidi nám kradou věci. I za bílého dne, ale i večer. Žijeme z životního minima, ale dá se vydělat přes veřejně prospěšné práce i nějaká koruna navíc. Psychicky, když se zhroutíš, tak jsi v pr*li.

Jak tě vnímá okolí?

Nejvíce nás znají hlavně policajti. (směje se) Oni nás vyčmouchají všude. Lidi na nás bonzuji.

Jaká je spolupráce s městskými organizacemi, co týče pomoci?

Znám pana Marka z Nového Jičína z azylového domu, a jo, ten pomůže. Povídá si s námi. *rozhovor vedla Veronika Kačová*

Ukrajinsko–romský dialog s vládní zmocněnkyní

V pondělí 26. června se v Brně uskutečnil tzv. kulatý stůl Smíření, jehož cílem bylo seznámit zástupce romské i ukrajinské menšiny s bezpečnostní situací a hlavně otevřít prostor pro vzájemný dialog.

Nedávná tragická událost, při které v Brně zemřel mladý Rom, se stala záminkou pro nenávislné komentáře na sociálních sítích i pro uspořádání několika veřejných „demonstrací“. Mohlo by se zdát, že vzájemné pnutí mezi romskou a ukrajinskou menšinou prostupuje celou společností.

Proto jsme se spolu s Klárou Šimáčkovou Laurenčíkovou – zmocněnkyní vlády pro lidská práva rozhodly uspořádat společný kulatý stůl a pozvat k němu zástupce Romů, Ukrajinců, (pro)romských i ukrajinských neziskových organizací, Policie ČR i města Brna. Přítomni byli např. náměstek brněnské primátorky pro sociální oblast nebo místostarosta Brno-sever, ředitelka Muzea romské kultury, Tomáš Ščuka z Rady vlády pro záležitosti romské menšiny, jihomoravský krajský romský koordinátor, řeckokatolický kněz Sergij Mackula, Ilnara Dudash z Ukrajinské iniciativy jižní Moravy atd.

Setkání bylo velmi konstruktivní a neslo se v přátelském duchu. Policie ČR informovala všechny přítomné, že se bezpečnostní situace v Brně za poslední měsíce nezhoršila a vyvrátila tak fámy kolující na sociálních sítích. Z velmi podnětné společné diskuse vyplynulo, že problémem je spíše nahromaděná dlouhodobá frustrace velké části romské minority ze zkušeností s anticiganismem, zhoršeným přístupem ke vzdělání a bydlení.

Během setkání jsem představila plánované kroky, které mohou zlepšit situaci a postavení Romů: Pracuji na vytvoření systému zapojování Romů nejen na lokální úrovni, připravuji metodiku evaluace Strategie romské integrace 2021–2030, metodiku řízení a koordinace krizových případů na lokální úrovni a plánuji projekt k bezpečnosti pohybu na internetu uvnitř romské komunity. Právě události posledních dní potvrzují potřebnost těchto kroků.

Problémy, které lidi skutečně trápí, jsem se rozhodla analyzovat také pomocí dotazníku. Zde můžou respondenti po vzoru programu ROMACT navrhnout také (část) řešení a kdo bude změnu realizovat.

Upřímně děkuji všem přítomným i organizaci DROM, romské středisko, která kulatý stůl Smíření hostila. Setkání bylo součástí mých výjezdů do regionů, při kterých propojuji (nejen) místní aktéry a na vlastní oči se seznamuji se situací romské menšiny po celém Česku. **Lucie Fuková**

Foto: Sabir Agalarov

Smrt Nikolase Dirdy vyvolala mezi Romy silné znepokojení

Dokončení ze str. 1

klad ve stavebnictví, poskytování ubytování pro dělníky apod. K protiukrajinským postojům nedocházelo a nedochází.

V případě, že ano, jedná se o část romské populace, která je obětí pro-ruské propagandy stejně jako někteří obyvatelé z většinové společnosti.

Frustrace vychází z laxního přístupu státních orgánů v případě Romů, strukturálního anticiganismu, se kterým se setkáme ve většině institucí počínaje od lokálních, státních až po mezinárodní. Jeden obrovský problém – strukturální anticiganismus! Od listopadu 1989 více než 30

Romů zemřelo buď při rasově motivovaných vraždách či bez rasového motivu. Pachatelé vyvázli často s nižším trestem. Poslední zkouška důvěry ve spravedlnost bylo nedávné propuštění žhářů z Vítkova, kteří mají na svědomí popálení Natálky Sivákové. Za údajně dobré chování jim soud odpustil třetinu trestu. Přitom mělo jít o odstrašující případ, z něhož jsme se měli jako společnost ponaučit, změnit k lepšímu.

Naopak jsme v době moderních technologií svědky nárůstu protiromského smýšlení a nenávisti. Vše je přitom z pohledu právního legitimní. Jde o anticiganismus, což je

specifická forma rasismu vůči Romům, u nás stále neznámý terminus technikus i mezi samotnými Romy. Chybí povědomí, ale i právní definice, která by diskriminační chování zakazovala. Bez těchto klíčových kroků budeme jako Romové nadále méněcennou skupinou. Fakt, že jsme se tu narodili a jsme občané České republiky, bohužel nestačí. Nadřazený přístup majority vůči Romům nadále trvá.

Jsem přesvědčený, že i přesto bychom se neměli v této těžké době snižovat ke kolektivním soudům. Tím naše postavení určitě nezměníme.

Tomáš Ščuka

foto: Sabir Agalarov

Anketa na téma: Bezdomovectví

1. Jak vnímáte ve vašem okolí bezdomovce?
2. Stala se vám nějaká situace, kdy vás obtěžovali?
3. Dáváte jim peníze?
4. Co je podle vás příčinou toho, že se člověk ocitne bez domova?

Eliška Formanová,
sociální pracovnice NZDM Bunkr, Nový Jičín

1. Ve svém okolí bezdomovce potkávám a vnímám je jako nějakou nedílnou součást naší společnosti.
2. Bezdomovci v mém okolí mě většinou už znají a mě konkrétně neobtěžují. Co mi vadí, je, když nad míru konzumují alkohol a obtěžují tím své okolí a nebo nechávají za sebou nepořádek.
3. Peníze jim nedávám. Protože si myslím, že jsou to zdraví lidé, kteří, kdyby chtěli, tak můžou pracovat. Taký si myslím, že když se podporují v žebrání, nebudou si chtít získávat peníze jinak, např. prací. Náš systém má dost podpory pro lidi bez domova, aby mohli žít důstojně a bez žebrání. Když mě požádají o peníze, tak jim vysvětlím, že já si je vydělala a nabídnu jim pomoc ve formě kontaktu na organizace, které by jim mohli pomoci najít práci, a tím i lepší životní podmínky.
4. Příčin bezdomovectví je mnoho. Je to např. životní tragédie, která je potkala a ze které nevidí východisko ven. Taký to může být drogová závislost. A nebo jen nechota se začlenit do běžné společnosti.

Daniela Hanáková, Vsetín – Jabluňka

1. V mém okolí, tedy tam, kde bydlím, bezdomovce nepotkávám.
2. V září loňského roku jsem šla s dcerou, manželem a psem na procházku v Praze v Divoké Šárce. Přepadnul nás zřetovaný bezdomovec a byl to doslova boj o život. Naštěstí jsme vyvázli jen se šrámy a jeho odvezla policie. Dlouho poté jsme měli špatné sny.
3. Mnohokrát po mně bezdomovci chtěli peníze. Dříve jsem jim nějakou tu dvacetikorunu dávala. Pak jsem to změnila a nabídla jídlo. A to odmítli s tím, že potřebují peníze. Dávat jsem tedy přestala.
4. Příčiny jsou různé. Přišli o majetek. Vyhodili je rodiče, protože nepracovali, kradli a brali drogy. Nebo nechtějí být v sociálním systému. Myslím si, že jejich příběhy z dětství nejsou nikterak radostné.

Bohdana Brožová Kramolišová,
učitelka ve školce, Příbor

1. Občas přemýšlím, proč se z nich stali bezdomovci a občas z nich mám strach.
2. Ano, stala.
3. Ano, dávám jim peníze, ale jen občas.
4. Je to těžko definovatelné jednoznačně, co je příčinou. Někdy to může být alkohol, drogy, jindy špatný vzor z dětství a jindy zase životní krize. Často se stali bezdomovci i lidé, kteří byli úspěšní. Proto si myslím, že jednoznačná odpověď, co je příčinou, je velmi těžko definovatelná.

Vivien Szabová, na mateřské dovolené, Kopřivnice

1. Samozřejmě špatně. Necítím se mezi některými bezpečně.
2. Ano, v práci. Když jsem měla otevřené dveře, abych větrala a on se najednou objevil v místnosti s lahví

piva a zdravil mě. Nic se nestalo a nic nechtěl, ale strach a pocit bezmocnosti jsem měla. Po tom, co jsem křičela, odešel a já se pak zamkla.

3. Nedávám. Dokud je člověk zdravý a má ruce a nohy, tak myslím, že není správné je podporovat.
4. Dluhy, drogy a taky špatná záležitost v rodině, rozvod, smrt.

Šárka Brücknerová, vizážistka, Libhošť

1. Lidi bez domova vídávám většinou u nákupních center, nádraží a teď v létě i v parcích na lavičkách, kde se prakticky málokdy posadíme například s kočárkem nebo se zmrzlinou. Na druhou stranu mnoho z těchto lidí pozdraví jako první, a když je za pozdravem skrytý motiv žádat peníze, je to zdvořilost, která se už nevidí.
2. Nijak zvlášť mě neobtěžovali, když pominu nátlak na nějaké darované drobné.
3. Ano, dávám s dovětkem, aby se o sebe postarali jinak.
4. Příčinou je více faktorů. Zničující zákony, které nechrání lidi a jejich majetek, ale vytváří cesty, jak exekutorské organizace propojené se soudním systémem bezohledně okrádají ty, kteří prožívají životní nezdary, které by ale dokázali postupně vyřešit, ne být na ulici. Pak také závislosti těchto lidí.

Patrik Kotlár, ředitel Romany art workshop, Tanvald

1. V našem okolí se moc bezdomovců nevyskytuje, o 15 km dále, v Jablonci nad Nisou, je jich už víc. Všeobecně jsou bezdomovci vnímání negativně, ale neznáme jejich životní příběhy, důvody, proč zůstali bez přístřeší. Proto je sám za sebe nemůžu odsuzovat. Na druhou stranu je opravdu nepříjemné, když svým zápachem a žebráním obtěžují kolemjdoucí. Osobně je mi jich líto, když se občas objeví nějaký bezdomovec i v našem malém horském městečku a víme o něm, protože většinou se jedná o muže, tak hned kontaktujeme sociální odbor a snažíme se ho někam umístit a zajistit mu základní životní potřeby. Dokážeme to v případě jednotlivců, ne v případě celé skupiny čítající i několik desítek členů této komunity.
2. Když jsem ve větších městech, kde je větší výskyt této komunity osob bez přístřeší, tak to víte, že to zkouší. Jedná se zejména o žebrání o drobné nebo jídlo. Pokaždé obětují 50 Kč až 100 Kč, protože si myslím, že si stejně jídlo nekoupí a že to vynaloží na alkohol.
3. Ano, od 50 Kč do 100 Kč. Ale ne každému. Dávám zejména starším nebo nemohoucím lidem.
4. K tomu stačí málo, přijít o zaměstnání nebo jiný pravidelný příjem. Následně se lehce dostanete do dluhu, přestanete hradit nájemné, služby, hypotéku a rázem jste na ulici. Nebo se to také týká gamblerů a drogově závislých. Příčiny jsou různorodé, ale základem je neplacení nájemného nebo hypotéky, jak zmiňuji výše.

připravila Veronika Kačová

KOMENTÁŘ

Dopady ozdravného balíčku vlády

TOMÁŠ ŠČUKA

Čekají nás další škrtty, které současná vláda připravila. Nejvíce to pocítí běžní občané, zejména pak nízkopříjmové domácnosti, rodiny s dětmi, senioři atd. Jde o více změn, které nás v praxi nemile překvapí.

Rodiče se budou zřejmě muset obejít bez slevy na daních za školkovné. Dnes si můžou náklady na školku pro dítě odečíst až do výše 17 300 korun. Kabinet Petra Fialy z ODS chce ale tuto daňovou slevu úplně zrušit.

Další změny se dotknou opět především rodin. Jde o daňové výjimky, například zrušení slevy na nepracujícího manžela nebo manželku. Tu dnes může uplatnit daňový poplatník, jehož choť má roční příjem do 68 tisíc korun hrubého. V tom případě si může ten druhý snížit daň z příjmu až o 24 840 korun. Nově by to mělo platit jen u manželů, z nichž jeden pečuje o dítě mladší tří let.

Konsolidační návrh počítá i se zrušením slevy na studenta. Student deního studia si nebude moci vydělat za rok více než 200 tisíc. V opačném případě přijde o slevu na poplatníka. V době prudkého zdražení může být i tento limit pro studenty citelný.

Vláda také navrhuje zrušení daňového zvýhodnění zaměstnaneckých benefitů. Vést by to podle některých odhadů mohlo k jejich zrušení. Jedná se například o stravenky nebo permanentky do posiloven a podobně. Benefity by se měly nahradit přímými financemi či jinou možností.

Názory ekonomů jsou opatrné, dle některých by se plánované změny neměly významně dotknout českých domácností ohrožených příjmovou chudobou. Podíl osob ohrožených příjmovou chudobou setrvá mírně nad 10 procenty. Přesto ale upozorňují na skutečnost, že i relativně nižší ztráta příjmů může chudší rodiny značně zatížit.

Sociolog Daniel Prokop už tak optimisticky nezní. Z jeho pohledu je třeba dopady vnímat nejen v souvislosti s tímto balíčkem, ale za poslední tři roky. Snížení daní z příjmu při rušení superhrubé mzdy pomohlo středně a vysokopříjmovým zaměstnancům. Všechny tyto dopady najednou pak dle Prokopa mohou mít za následek, že měsíční rozpočet domácností bude nižší o několik tisíc. Je otázkou, zda členové vlády vnímají potřeby i těchto skupin obyvatel.

Uspokojit své základní životní potřeby totiž není standard, ale sociální jistota. Není možné, aby lidé, kteří pracují a přispívají do státního rozpočtu, byli nuceni k omezení svých rodinných povinností ve vztahu k dětem. Chápu, že v době krize jsou občas nutné i ty nepříjemné škrtty. Stále však musí být vytvářeny s ohledem na zachování důstojných podmínek těch nejslabších skupin občanů.

Z veřejně dostupných zdrojů vyplývá, že už nyní mají 4 procenta nízkopříjmových domácností každý měsíc vyšší výdaje než příjmy (u domácností pod hranicí chudoby je to 14 procent) a celá třetina je na konci měsíce na nule.

Kvalita života každého občana vypovídá totiž i o hodnotách moderní demokracie. K ní chceme dle politiků směřovat. Ta kvalita života přeci nestojí jen na úhradě pravidelných nákladů, projevuje se také v trávení volného času, možnosti dopřát si alespoň jednou za rok dovolenou atd. Takhle na tom zatím vážně nejsme. Snad si to uvědomují i námi zvolení představitelé veřejné moci.

O Roma vakeren
pořad ČR určený pro Romy.
www.romove.cz

Den za dnem se divím, co se děje. Nemám ráda politiku a ani jí nerozumím a nikdy bych nechtěla něco takového dělat. To, co se stalo tomu Okamurovi v Liberci, je hrozné. Opravdu je politika nejen špatná, ale i nebezpečná. Slyšela jsem, že se prý musel schovat, aby mu neublížili.

Tady u nás Romové o tom hovořili a byli nesmírně šťastní, že se ukázali před veřejností, jací jsou a že nemají žádný strach ani před policajty. Já bych o tom řekla něco jiného, ale radši mlčím.

„Víte, paní sousedko, to vám bylo tak krásný, všichni jsme na něho křičeli a nebáli jsme se policajťů...“ povídá mi moje sousedka, která tam byla.

„A vy jste mu nadávali do fašistů...“

„Ano, on je fašista! Vy si to nemyslíte?“

„No, to je jasný, vy vůbec nevíte, co je politika a co s námi Romové dělají...“

„Já myslím, že on hlavně mluví o těch, kteří nepracují a jsou dlouho na sociálce...“

„A co máme dělat, když práce není...“

„My dvě už nebudeme pracovat, jsme důchodkyně, ale je spousta mladých a zdravých, a jsou doma...“

„Sousedko, moji vnuci chudáci nemají žádnou práci, nikde je nechtějí zaměstnat...“

„Zato moji vnuci makají a mají pěkné penízky...“

„No ti vaši, ale oni majú školy, ne?“

„Jen střední...“

„Tak proto je všude vezmou do práce...“

„I se základním vzděláním je zaměstnají, pokud ovšem chtějí...“

„Moji kluci, myslím vnoučata, všude chodili, a nic...“

„Sousedko, je plno práce ve fabrikách na směř

„No jo, ale na tři směny, to oni nezvládnou...“
„Proč by nezvládli? My jsme přeci taky makali na směny a zvládli jsme to,

oni jsou mladí, silní a zdraví!“

„Koukám, že vy dáváte tomu Okamurovi za pravdu...“
 „Ne, ne, vůbec ne, já mám svůj názor a co on říká, mě nezajímá. Já jenom říkám, jak to dneska s mladýma chodí. Zvykli si být doma, dlouho flámovat a potom se jim nechce vstávat do práce. To ne jen vaše vnoučata, ale je jich hodně těch mladých, naučili se žít zadarmo a mně se to nelíbí, víte?“

„Proč bychom toho nevyužili? Ať vláda platí, přeci neumřeme hladu. Ten pan Kamala, ten to umí říct každému hezky! Umi za nás Romy bojovat..“

„To je dobře, ale taky se musíme na sebe podívat, zda žijeme, jak se patří. Nebo ne?“

„To jo, ale my nekrademe...”

„Božínku, já netvrdím něco takového. Ale když budeme makat, žít se práci, tak nikdo na nás nebude nadávat a říkat nám „nepřízřusobiví“. To je ten Okamurův výraz slavný, který má pořád v hubě, že?“

„V Liberci jsme mu dali, to ani nestihl říct, ten se tak bál... ha, ha, že jsme se potom všichni smáli. No, já už jdu domů, sousedko, hezky jsme si popovídaly, mějte se.“ To řekla a odešla.

Já si myslím, že stejně nechápala moje slova. No jo, každý jsme jiný...

Irena Eliášová

A group of women in black dresses and crowns, holding large bouquets of sunflowers and white flowers, standing on a stage. One woman in the center is wearing a crown and a sash that reads "1. VICENISSA".

V hodonínském kulturním domě se v sobotu 24. června konal 19. ročník soutěže Česko – slovenská Miss Roma. O korunku krásy se popralo jedenáct finalistek.

Odborná porota rozhodla, že letošní titul Miss Roma získá sedmnáctiletá Lucie Tulejová z České Lípy. Cenu první vicemiss si odnesla osmnáctiletá Vanesa Hrabalová. Třetí místo obsadila sedmnáctiletá Stanislava Kroščenová ze Spišského Štvrtku. Miss Sympatie soutěže se stala osmnáctiletá Dominika Koltárová ze Spišského Tomašovce. Speciální cenu pořadatele soutěže získala jednadvacetiletá učitelka v mateřské škole Michaela Pompová, která studuje vysokou školu a je vedoucí tanečního souboru.

V průběhu večera, který moderoval Jan Čenský, vystoupila zpěvačka Vanesa Kotlarová, královna romské písně Monika Rigová a také brazilský taneční soubor s ukázkou samby a capoeiry.

text a foto: Sabir Agalarov

„K tragédii v Brně je potřeba přistupovat s chladnou hlavou“

Shromáždění v Brně kvůli smrti Roma po konfliktu s Ukrajincem nepovažuje prezident Petr Pavel za úplně šťastné. Ocenil naopak přístup organizace ROMEA a vládní zmocněnkyně pro záležitosti romské menšiny Lucie Fukové. Pavel to řekl CNN Prima News. Podle ministra vnitra Víta Rakušana (STAN) je důležité, aby napadení policie vyšetřila bez vnějších tlaků a aby byl viník potrestán. Na sobotním shromáždění za zemřelého muže zaznívaly i výroky namířené proti Ukrajincům.

Pavel zdůraznil, že záležitost je potřeba posuzovat s chladnou hlavou, emoce jsou podle něj zjitřené na všech stranách. Je nutné jednoznačně odsoudit jakýkoli akt takového násilí a zároveň důsledně vyšetřit, co se vlastně stalo, uvedl prezident. „Jsou některé okolnosti, které hovoří o tom, že to nebylo černobílé, že je potřeba, abychom měli jasný obrázek,” řekl. „Ale to nijak nesmazává fakt, že došlo k zabíjení nebo k vraždě, podle toho, jak to bude nakonec posouzeno, a z toho musí být vyvoze-

ny jednoznačné důsledky včetně trestu. A to bez ohledu na to, kdo byl účastníkem,” doplnil.

Podle prezidenta je potřeba nepaušalizovat a nedělat z věci národnostní nebo rasový problém. Řekl, že demonstraci, kterou svolala romská komunita v Brně, nepovažuje za úplně šťastnou.

„Některá vystoupení nepomohla ani romské komunitě, ani objektivnímu pohledu na situaci. Naopak třeba přístup organizace ROMEA nebo vládní zmocněnkyně paní Fukové na shromáždění v Praze směřovaly k tomu, abychom nevyvolávali napětí,” řekla hlava státu pro CNN Prima NEWS.

Rakušan v následné diskusi v Partii CNN Prima News řekl, že je potřeba dokázat české veřejnosti, že policie je schopna ji před kriminálníky chránit. Viníka je podle něj potřeba potrestat, ať je jím kdokoli. Policisté podle něj odvádějí profesionální práci. Ministr práce a sociálních věcí Marian Jurečka (KDU-ČSL) doplnil, že politici by neměli situace využívat a podporovat nenávist ve společnos-

ti. Podle místopředsdkyně Sněmovny Kláry Dostálové (ANO) měla být ale reakce vlády po incidentu rychlejší, aby lidé nezískali pocit, že se některé skupině nadřazuje.

V sobotu 10. června před přehlídkou ohňostroju na festivalu Ignis Brunensis u Brněnské přehrady sedmatřicetiletý cizinec, podle informací z médií Ukrajinec, pobodal po rozepři dva lidi. Romský mladík následně v nemocnici zemřel. Policie podezřelého na místě zadržela, v úterý jej soud poslal do vazby. Událost u části Romů vyvolala rozhořčení a protiukrajinskou reakci.

17. června se pak v centru Brna sešlo asi 1000 lidí na pietním shromáždění. Někteří lidé kromě vlády kritizovali i její přístup k běžencům, kteří z Ukrajiny uprchli před ruskou agresí. Skandovali například „My je tady nechceme”, prohlašovali také, ať se na Ukrajinu vrátí bojovat. Jozef Daniel, ředitel iniciativy Brno tým, která shromáždění zorganizovala, princip kolektivní viny několikrát odmítl.

ČTK
foto: Sabir Agalarov

Hudební workshop Kouzlo rytmu

V úterý 13. června proběhl na základní škole v Ostravě-Přívoze hudební workshop Kouzlo rytmu pod vedením Pavla Nowáka. Workshop proběhl ve dvou skupinkách, z nichž každá měla 25 dětí. Pavel Nowák působí na Janáčkově konzervatoři v Ostravě, kde se věnuje korepetici.

Žáci se během hudebního programu dozvěděli zajímavosti, proč se lidé věnují hudbě, při jakých příležitostech se hraje a co vlastně hudba lidem dává. Důležitou součástí programu bylo představení afrického bubnu. Žáci si vyzkoušeli, jaké to je zahrát si na buben, zjistili, co vlastně rytmus je a kde ho najít. Bubnování všechny děti spojilo a sladilo.

Podle Pavla je pro romské děti věnovat se hudbě přirozená věc, jsou hudbou obklopeny víc než česká společnost. Hudbu vnímají pozitivně a jejich nadšení zahrát a zazpívat si romskou písničku bylo velmi intuitivní. Jsou hudbě daleko otevřenější. Děti byly velmi spokojené a byly rády, že si z programu hodně odnesly a měly krásný hudební zážitek. Učitelky, které program Kouzlo rytmu sledovaly a zapojovaly se, vnímají celý program velmi pozitivně. Jejich nadšení se nedalo skrýt. Podle Pavla Nowáka je tenhle způsob hudební výuky úplně jiný než ten, který se učí v hodině hudební výchovy, kde žák sedí v lavici a něco se učí.

Veronika Kačová

No odava les diňam...

Ďives pro Ďives man prekvapinav, so pes adaj kerel. Nakamav la politika, bo kija naachaľuvav, the šoha odava nakamlomas te kerel. Odava, so pes kerelas le Okamureske andre Liberca, hin džung. Na čak hin namištes, ale the šaj leske keren varesavi dukh.

Adaj k'amende o Roma pal oda vakeren, the hin len bari loš, sar pes sikhade anglo gadže, hoj nadaranas aňi le šingunendar. Me phendomas aver, ale feder čitav.

„Džanes, suseda, odava sas avka šukares, savore pre leste vičinahas, the sas odoj the o šingune...” vakerel mange e suseda, joj odoj sas.

„Tumen pre leste vičinenas fašista...”

„Hi, jov hin fašista! Abo tu dumines, hoj na?”

„Me nadžanav, me phendomas, hoj...”

„Hi, tu nadžanes, so hin e politika, the so amenca le Romenca keren...”

„Me duminav, hoj jov odava vakerel pre ajse Roma, so hine furt pre so-cijalka...”

„The so kampas te kerel, kana e bufi nane...”

„Amen duj džene nakeraha, sam imar duchodkiňa, ale hin but terne, saste, the hine khere...”

„Suseda, mire terne čhave naštik chuden bufi, furt phiren te rodel, ňikhaj len nakamen...”

„No dikhes, the mire čhave keren, phiren andre bufi, the zaroden šukar lovore...”

„Ale jon hine sikhade, na?”

„Čak maškarutňi škola...”

„Vašoda len len andre bufi...”

„Kiden the andal e zakladno, čak te kamen te kerel...”

„Amare čhave phiren, the ňič...”

„Jaj, suseda, hin but bufi andre tovarňa, pro smeni...”

„No hi, ale pro trin smeni, odava jon nabirinen...”

„The soske bi nabirinenas? The amen kerahas pro trin smeni, the jon hine terne the zorale, saste!”

„Dikhav pre tute, hoj tu des čačipen ole Okamureske...”

„Na, na, odava hin miro vakeriben, the so jov vakerel, mange hin jekh. Me les našunav, čak phenav, sar adaďives džal odava ileto le terne manu-šenge, save hine pre so-cijalka. Ačhiľa olear zvikos, hin lenge mištes, dživen hjaba, bare flami, paľis soven the nakamen te uštel andre bufi. Odava na čak tumare terne čhave, ale hine but ajse. Mange pes odava napačinel, achalos?”

„The nek poťinen amenge o bare raja, nameraha andre bokh. Oda Kamala mištes džanel te vakerel, sakoneske phenel andro jakha, jov vaš o Roma del lav!”

„Oda hin mištes, ale mušinas te dikhel the pre amende, te dživas avka, sar pes kampel. Na?”

„Ale amen načorkeras...”

„Joj, miro Devlero, odava me naphenav. Ale sar keraha bufi, imar amenge o Okamura naphenela „nepřizpůsobiví”, so hin leskero lav, hin leske furt pre čhib, hi?”

„Liberciste aňi nabirinda odava te phenel, daralas amendar, mušinda pes te garuvel... ha, ha, amen paľis savore asahas. No, me imar džav khere, mištes dumazinahas,” phenel te džal khere.

Th'avka dikhav, hoj naachaľiľa mire lava, no, sako sam aver...

Irena Eliášová

Pietní akt...

„Sousedko, počkejte na mě!“ volá na mě moje sousedka, když vyjde z krámu.

„Co se děje?“ ptám se.

„Chci se vás zeptat, jestli jste taky byla v Brně...“

„Já? A proč?“ nechápu.

„No, zapálit svíčku tomu Romovi, jak byl zabit.“

„Ne, ne, já bych nemohla takovou dálku s mýma nohama, já mu zapálila doma svíčku...“

„No, já tam byla a řeknu vám, že to bylo opravdu hrozné, co se tam mluvilo a hlásalo...“

„To si umím představit...“

„Sousedko, bylo to opravdu dojemné, tak mladý život skončil vraždou. Moc jsem se vyplakala, nedej Bůh, aby se něco takového stalo v mém příbuzenstvu. Ale neviděla jsem tam jeho rodiče...“

„Určitě asi nemohli, anebo tam byli a vy jste je neviděla, tam asi bylo hodně lidí, ne?“

„No, to máte pravdu, bylo tam hodně lidí, a zdaleka, z Prahy, z Plzně, z jižních Čech, opravdu bylo tam hodně lidí. A ne jenom Romové, ale i naši bílí. Je to hnusné zabit někoho pro nic za nic...“

„Tak určitě byl nějaký důvod...“

„No, tam jsem se bavila s jednou Romkou a říkala, že se jim nelíbilo, jak ti kluci zpívali...“

„To snad ne!“

„No, nějak tak a chytlí se do sebe... Ale to nebyl mladý Ukrajinec, jemu je třicet sedm roků, co toho mladého propíchnul nožem. Ten by měl mít rozum, nemyslíte? Neříkám, když se poperou mladý kluci, to se stává, ale ten Ukrajinec je starej kocour, ten tady u nás nemá co dělat! Tam je u nich válka, tak má bojovat za svou vlast a ne prchat k nám, aby se tady bavil a vraždil naše lidi!“

„To snad...“

„No ne, tak to je! Já nejsem Romka, ale stejně se mě to dotýká, příště se to může stát i našim bílým lidem, dětem. Abychom se pořád báli? Tomu se musí zabránit!“

„To jo, ale jak?“

„Musíme proti nim bojovat, myslím tím proti naší vládě, ona jim totiž hodně nadřazuje, vždyť to vidíte. Ukrajinci mají všechno hned a naši lidi na sociálce čekají na peníze tři, čtyři měsíce, to je, co? Na nic nemají čas, co se týká nás, tady našich lidí, ale pro Ukrajince mají hned všechno, jak bydlení a i podpory, to se musí změnit! My jsme tady doma!“

Moje sousedka je v rauši, je hodně vztekla, její líce jsou přímo rudé a rukama gestikuluje, jako kdyby se hádala se mnou.

„Počkejte, sousedko, uklidněte se, koukají na nás lidi, myslí si, že se hádáme. Chcete vše změnit, ale to nejde den ze dne...“

„To je mi jasné, ale bude generální stávka a já půjdu, půjdete taky?“

„Ne, já na ty nohy nemůžu...“

„Já taky ne, ale vezmou mě autem známí. Musí se to změnit, nebo my tady budeme za chvíli jako cizinci, víte, já vím všechno. Ti Ukrajinci, kteří jsou tady víc roků a pracují tady, jsou zaměstnaní, ti jsou normální a hodní, já je znám. Ale ti, kteří uprchli, to jsou mazaný vyvrhelové, kteří utekli, aby nemuseli bojovat. Věřte mi, tady se budou mít až moc dobře, peněz mají jako šlupek, a užívají si!“

Dívám se na ni a její modrá očka jen září.

„Už jste skončila? Vůbec byste se neměla o tyto věci zajímat, to je starost někoho jiného, nemyslíte?“

„Ha, ha, myslíte naši vládu? I kdepak! Ta jim fandí, věřte mi. Hele, pan prezident si pozval ukrajinskou holčičku k sobě, aby se jí omluvil za to, že na ni české děti plivly. Ale že zabil Ukrajinec romského mladíka, to nikoho nezajímá, chápete to? Tak jak ta naše vláda může dělat dobro pro nás?“

„Je to smutné, ano, i mně je moc líto toho mladíka. Pane Bože, dvacet tři roků, to je krásný věk, a takto mu ho ukončil. To je hrozné, a hlavně pro ty rodiče, musí to být velmi těžké. Ale my s vládou nepohneme, na to jsme malí...“

„Nejsme malí, musí nás být hodně, jako v roce 1989, a stane se to, co chceme...“

„V něčem máte pravdu, ale...“

„Žádné ale, musíme, vždyť už nic nefunguje, sousedko, vezměte si jenom zdravotnictví. Doktoři nejsou, člověk je nemocen a neví, jakou nemoc má. Váš lékař vás pošle na odborné vyšetření a tam se musíte objednat, jenomže to není jen tak, jsou to měsíce, čekat na termín, než vás vyšetří, a za tu dobu pacient umírá, a je po léčbě! A to je se vším tak, na všechno se čeká měsíce a měsíce, člověk neví, co dělat. My už nepracujeme, máme důchod a nemusíme čekat na sociálku. Ale ti mladí, s dětmi, kteří nemůžou do práce, jak oni mají žít, když nedostanou čtvrt roku podporu? A co další věci, které nefungují, co s nimi? Není to dobré a dokonce mám strach, aby nás ten ukrajinský herec nezatáhl do války, moc se toho bojím. To musíte vidět, jak mu pomáhají ze všech států, a my v Česku nejvíc, hrůza, děs, to musí skončit!“

„Ráda jsem si s vámi pokecala, ale už musím jít. Přijede ke mně vnučka, musím nachystat něco dobrého...“

„Já taky, mějte se a mrkněte na Facebooku na ten pietní akt, tam to někde bude...“

„Jo, mrknu.“

Milá sousedka odešla a vidím, jak si zase hned povídá se známou. Já jsem ráda, že už nemusím poslouchat ta její slova. Je mi líto toho mladého, co ho zavraždili, ale já s tím nic nez můžu. Mohu jen zapálit svíčku a pomodlit se za jeho dušičku...

Irena Eliášová

Co je příčinou vzniku bezdomovectví

Dokončení ze str. 1

že není dostatečná bytová kapacita a nebo jsou podmínky nastaveny tak, že naši klienti na bydlení nedosáhnou. Osvědčuje se, když se s člověkem, který žil na ulici a dá se mu bydlení, dále pracuje na tom, aby byl schopen samostatně bydlení zvládnout. Otázka po hodnotách je složitější. Pro někoho je skutečně nejdůležitější sehnat peníze na alkohol či jiné drogy a nic jiného ho nezajímá.

Pracujete ve městě Nový Jičín, mohl byste zhodnotit místní situaci lidí bez domova? O jaký typ lidí se jedná?

Převážně se jedná o muže a postupně se snižuje věkový průměr. Skupina lidí bez domova je v Novém Jičíně, ale asi to bude stejné všude, velmi různorodá. Najdeme zde abstinenty a závislé na alkoholu či jiných návykových látkách. Lidi dlouhodobě na ulici i nově přichozí. V Novém Jičíně je pro lidi bez domova celá škála služeb a také dobrá spolupráce se sociálním odborem. Problém je, že je málo sociálního bydlení.

Přichází o přístřeší častěji muži než ženy?

Ano, častěji jsou to muži. Vysvětlují si to tím, že ženy mají širší záchranou sociální síť.

Jaké další služby vaše organizace lidem bez domova nabízí?

Jak jsem zmínil výše, máme tři sociální služby. Azylový dům, který poskytuje sociální služby v nepřetržitě provozu a zajišťuje bydlení a pomoc při řešení oblastí, které jednotlivci potřebují, aby se mohli zpět zařadit do běžného života. Jedná se zejména o zajištění příjmu, hledání zaměstnání a také bydlení. Protože azylový dům se poskytuje jen na dobu jednoho roku. Dále máme noclehárnu, která slouží mužům i ženám k přenocování, a to 365 dní v roce. Zde jde především o to, aby se mohli vyspat v bezpečném prostoru, vykonat osobní hygienu a také dostanou teplou stravu. Poslední službou je nízkoprahové denní centrum, které je otevřeno v pracovních dnech 5 hodin denně. Centrum je určeno opět ženám i mužům, kteří nocují na noclehárně nebo venku, případně v nevhodných podmínkách bez vody a elektřiny. Mohou se zde umýt a připravit si pokrm. Také zde řešíme další oblasti, které vedou z ulice. Příjem, práci, návaznou sociální službu nebo bydlení.

Máte představu, v jakých místech, když ne u vás v azylovém domě, lidi bez domova ve vašem městě přespávají? A na jakých místech se nejčastěji vyskytují?

Terén máme poměrně dobře zmapovaný. Většina lidí se drží ve městě, ale je pár jedinců, kteří přebývají v lese. Někdo využívá neobydlené

domy, jiný je pod mostem. Obecně se dá říci, že lidé bez domova chtějí mít blízko do obchodu a být v centru.

Jak moc je pro bezdomovce v současných dnech nebezpečné přezívat na ulici?

Ulici vidím jako nebezpečnou. Z toho důvodu chápu, že někteří se uchýlili do lesa a sám bych také volil takto. Na ulici přichází nebezpečí od dalších bezdomovců, ale také od narkomanů. Naši klienti jsou často okradeni nebo napadeni.

Jak jsou podle vás tito občané přijímáni okolím ve vašem městě? Jak se k nim staví samotní zastupitelé a další lidé z vedení města?

Čas od času se setkáváme s tím, že si veřejnost stěžuje na naše klienty. Je to převážně tam, kde se jich začne vyskytovat více pohromadě. Problém je, že s lidmi bez domova venku pobývají i lidé, kteří bydlí, ale mají třeba stejnou zálibu v konzumaci alkoholu a ti pak vyvolávají na veřejnosti problémy. Vedení města nám naslouchá, ale naše cílová skupina není moc populární. Přesto podporu máme, ale bylo by potřeba začít více podporovat sociální bydlení a práci s lidmi přímo v bytech.

„*Nebojte se lidí bez domova. Jsou to stejní lidé jako všichni ostatní. I mezi nimi se najdou zlí a agresivní jedinci jako v běžné společnosti. A také pamatujte, že tato forma sociálního vyloučení se může stát každému z nás.*“

Můžete popsat nějaké konkrétní případy lidí, kterým azylový dům pomohl?

Letos z azylového domu odešli do bydlení 4 uživatelé. To je hezké číslo a na dalších pozitivních odchodech se pracuje. V jednom případě šlo o pána, který pracoval a našlo se vhodné bydlení, které byl schopen zaplatit. U dalšího se vyřídil invalidní důchod a následně se hledalo a našlo bydlení. Hezký případ jsme měli letos na noclehárně. Pán u nás byl asi jen měsíc a odešel do podnájmu. Než k nám přišel, žil s družkou, která zemřela. Mohl v bytě zůstat bydlet, ale bylo nutné platit nájem. To však nedělal a musel se soudně vystěhovat. Přitom prostředků měl dost. Měl hezký starobní důchod a také našetřené peníze v bance. Proč to zašlo tak daleko, jsme nezjistili, ale na základě naší intervence uhradil celou dlužnou částku, tím se zbavil počinajících

exekuce a našli jsme bydlení. Využil služeb Charity jen měsíc a zase žil normálně. Případ však byl specifický tím, že měl peníze. To se situace hned řeší o poznání rychleji a lépe.

Jakou šanci vrátit se do běžného života má člověk bez domova?

Je mnoho faktorů, které to ovlivňují. Pokud je schopen se alespoň částečně přizpůsobit společenským pravidlům, tak to jde. Ale velký limit je nedostatek sociálního bydlení nebo i komerčního za přijatelné ceny. Také chybí podpora lidí v bydlení. V Novém Jičíně zatím nemáme sociální službu, která by s lidmi pracovala v bydlení. Snad se to nejpozději příští rok změní.

Jak byste popsal bezdomovce a jaké jsou nejrizikovější skupiny?

Když se řekne bezdomovec, asi si většina lidí představí starého vousatého pána ve špinavém oblečení. Pravda je dnes taková, že tyto lidi nemusíte na ulici vůbec poznat, a to zvláště, pokud využívají našich služeb. Jsou vesměs umytí a čistí. Rizikové je vyrůstat v institucionální výchově a nebo se nám také stává, že přicházejí děti, které na azyláciích vyrostly.

Jak by měl podle vás reagovat člověk, který se setká s lidmi bez domova, pokud po něm chtějí peníze na alkohol a nebo jsou agresivní? Nejlepší je nedávat peníze a odkázat na sociální služby, které se těmto lidem věnují. Nebo je odkázat na město či obec, aby tam požádali o pomoc. Lidé bez domova většinou agresivní na ulici nejsou. Při slovní agresi stačí odejít a nevšímat si jich.

Máte nějaký vzkaz pro naše čtenáře?

Nebojte se lidí bez domova. Jsou to stejní lidé jako všichni ostatní. I mezi nimi se najdou zlí a agresivní jedinci jako v běžné společnosti. A také pamatujte, že tato forma sociálního vyloučení se může stát každému z nás.

Pane Procházkou, já vám moc děkuji za váš čas, který jste nám věnoval. Přeji vám v životě i ve vaší práci hodně štěstí.

rozhovor vedla Veronika Kačová

Kamen te sikhľol romanes?
Chcete se naučit romsky?

Přihlaste se na kurz romštiny pro začátečníky
V kurzu se naučíte základní fráze, slovíčka i gramatiku. Vítáme hodiny buď osobně konverzovat. Budeme si ale také povídat o romských realitách a psychikách a čas bude také na vaše otázky.

PISINAS
ROMANES

VAKERAS
ROMANES

DŽANAS
ROMANES

- Kurz má šestnáct lekcí
- Probíhá on-line formou v aplikaci Teams
- Termín: od 6. září do 26. prosince 2023
- každou středu od 18:00 – 19:45
- Kurz je pro veřejnost a zdarma.
- Povede ho Iveta Kalkyová a Mária Podlahová Ročkovcová
- Kurz pořádá za podpory Úřadu vlády ČR Nová škola, o. p. s.
- Hlaste se na marie.rockovcova@novaskolaopcs.cz

Školní vzdělávací program: Projekt byl realizován za finanční podpory Úřadu vlády České republiky. Obsahové a pedagogické zpracování Nová škola je vzdělávací organizace, která od roku 1998 podporuje inkluzivní vzdělávání osob s různými zvláštnostmi a školní vzdělávací programy pro děti s potřebami.

Bezdomovectví nebo-li oběti společnosti 21. století

Žijeme ve společnosti, ve které jsme se stali svědky, že se lidé v našem okolí ocitli a ocitají bez domova, sociálních a životních hodnot. Jsou to lidé různého věku, pohlaví, ale i národnosti. Počty lidí bez domova se ale zvyšují a situace je celosvětová. Otázkou k zamyšlení, kterou si klademe všichni z nás, však zůstává, co bylo příčinou toho všeho, že se tito lidé vzdali vlastní zodpovědnosti za svůj život. Kde je hranice toho, že si uvědomují, že se ocitli na dně svých možností. Stojí za tím ztráta zaměstnání, drogová závislost, psychické poruchy, nezvládnutí životní situace, lenost, příliš slabá motivace a vůle věřit? Je to problém, který se spojuje s chudobou nebo problém, že daný člověk ztratil přístřeší pro život? Je pro tyto lidi obecně život na ulici zdrojem vytoužené svobody nebo trest či jejich karma?

Odpovědi bychom našli v příbězích samotných bezdomovců a těch je nespočet. Vyslechnout si je je však pro nás velmi nepřijemné a přítomnost v jejich blízkosti nás odpuzuje. V letních měsících je potkáváme ve větších skupinkách všude ve městě, v blízkosti obchodních řetězců Kaufland, Tesco, Albert. A nejvíce je můžeme vidět v odpočinkových zónách, jako jsou parky s lavičkami, kde popíjejí krabicové víno a jejich hluchost ani vzhled nemůžeme zcela přehlédnout. Denně si vyžebrají 500 i více korun za dvě hodiny. Z peněz si pak kupují alkohol. Já osobně jim peníze nedávám, protože vím, že si na finanční pomoc z lidské „solidarity“ zvykli. A to je špatný primitivní systém, který nechci podporovat. Tito lidé pak nemají žádnou motivaci, aby si zajistili sociální pomoc, která jim je nabízena. Někdy, když mám s sebou nákup a vidím je před obchodem, tak daruji nějaké pečivo a jídlo. Je to začarovaný kruh.

Pro společnost se stali tito lidé, kteří ztratili vlastní důstojnost a morálku, paradoxně „neviditelnými občany“. Obecně jsou vnímáni velice negativně a raději si jim vyhýbáme. Z dálky všechno pozorujeme a říkáme si, že jsme rádi, že jsme neskončili jako tito lidé bez domova a bez důstojných lidských hodnot. Věříme, že si za svou situaci můžou sami a představa ocitnout se na ulici, žebrat, hrabat se v kontejneru, přespávat, kde se dá, je pro nás nepředstavitelná. Pro tyto občany je v různých městech nabízena pomoc. Buď ji sami vyhledají nebo jim je nabízena. Jsou to azylové domy, které nabízejí přístřeší, jídlo, hygienu, šatstvo. Dále pak nabídka poradenství v různých oblastech, jako je zadlužení, zajištění potřebných dokladů a jiné. Armáda spásy, Charita, Diakonie a další organizace, na které se můžou kdykoliv obrátit.

Když se podíváme společně do historie, nemůžeme přehlédnout podobnou situaci těchto jedinců, kteří v té době byli pojmenováni

jako „tuláci, žebráci, vyhnanci“. Byli hrozbou a společností jimi opovrhovala, v některých extrémních případech docházelo k jejich vraždění a popravám. I přesto, že žijeme v době 21. století, problematická situace s těmito občany a jejich stylem života stále přetrvává. Každý z nás se s nimi ve svém životě setkal, ať už ve svém městě nebo v zahraničí. V našem malém městě je často vidím posedávat na lavičkách nebo někde v blízkosti prodejních center, kde obtěžují kolemjdoucí a veřejně popíjejí alkoholické nápoje. Nedbají na pořádek a rádi na sebe svým hlasem upozorňují. Musím podotknout, že jsou mezi nimi i ženy a mladí lidé. Z romských občanů znám jednoho, který žebrá po lidech pár drobných na krabicové víno, ale nijak zvlášť neobtěžuje. Vždy si říká, kam jsme se to jako společnost dostali, že tu kolem sebe máme takové nepřizpůsobivé občany omezující naše životy. Jsem si vědoma toho, že jejich způsob života je pro ně velmi těžký, ale nabízí se jim pomoc, jak se z toho dostat ven. Sice to nějaký čas trvá, ale jsou výpovědi bývalých „bezdomovců“, kteří se z toho dostali, protože chtěli.

Mám kamaráda, který žije dlouhodobě v zahraničí, v Anglii, a tohle téma ho zajímá. Proto jsem se nebála ho kontaktovat a zeptala jsem se, jak by situaci bezdomovectví v Anglii zhodnotil. Pracuje několik let jako zdravotní bratr na oddělení psychiatrie. Situaci popsal svými očima takto a velice se na tohle téma rozepsal:

Dobrý den, rád bych řekl pár slov k tomuto tématu. Sametová revoluce v listopadu 1989 patří mezi mezníky naší novodobé historie. Přišel s ní pád komunismu nejen u nás, ale i v řadě zemí střední Evropy. Málokdo si byl ale ochoten přiznat v době plné euforie i negativní jevy, které s touto změnou byly spojeny. Na jedné straně schopní a šikovní a na druhé straně lidé, kteří se nedokázali přizpůsobit nové době a způsobu života v nových životních podmínkách. Možnost mít vše hned, zadlužit se a o vše přijít.

Kdo vlastně bezdomovec je a jak se na něj v dnešní době společnost dívá? Můžeme ze společnosti vyloučit lidi se slabou schopností adaptace a společně s nimi i rizikové osoby, které spadají do problémových skupin a na základě svého jednání skončily na ulici? To určitě ne, i když je to velká zátěž pro sociální systém každého státu. Mezi nejrizikovější skupiny patří především lidé se závislostí na alkoholu, drogách, hazardních hrách a lidé páchající trestnou činností. Samozřejmě tu máme i skupiny lidí se zdravotním postižením, sociálně znevýhodněné jedince, jako jsou matky samoživitelky, děti ze slabších sociálních vrstev, kde významnou roli pro jejich další život hrála výchova, a nebo podnikatele, kteří zkrachovali.

Ztráta zaměstnání a přístřeší je velmi kritickou situací, kterou ne každý dokáže zvládnout bez pomoci. Tam, kde není rodinné zázemí, by měl fungovat stát a jeho instituce zaměřené na sociální práci. Ale i to, jak někdy víme, je utopie. Nejen z důvodu vyplňování různých formalit, ale i dosažitelných finančních podpor. Jestli se někdo z nás dostal do nějaké svízelné situace a ocitnul se na úřadě práce, ví, jak se věci mají. Přístup pracovníků jednotlivých úřadů, ale i formy úředních papírů a jejich nekonečné potvrzování a dokladování... Nejen z těchto důvodů někteří lidé tuto cestu nepodstoupí a nakonec se dostanou na okraj společnosti. Evropská platforma v boji proti chudobě je jednou ze stěžejních iniciativ dnešní doby. V oblasti sociálního začleňování a sociální ochrany Evropská komise svou činností doplňuje a podporuje politiky členských států. Jestli je to vše možné, dnes nevíme, ale snahou je zmírnit dopady způsobené ztrátou zaměstnání či bydlení. Evropská komise eviduje přibližně 20 milionů lidí žijících v chudobě. Jak moc se to dotýká občanů České republiky, můžeme vidět každý den. Stačí se jen rozhlédnout. Jako jeden ze současných problémů vidím migrační politiku, která se absolutně vymkla kontrole a do budoucna nám přinese více lidí bez možností uplatnění se na trhu práce a samozřejmě také osoby z rizikových skupin, které budou zátěží pro náš sociální systém. Bezdomovectví v Anglii je nejhorší za posledních deset let. Špatná bytová politika a málo pracovních příležitostí v malých městech a velmi vysoké životní náklady na start v případě špatného osobního kreditu bez možnosti odkázat se na pomoc bankovních institucí. Jestli se to dá za pomoc vlastně považovat, neboť je vše úročené. Bezdomovce přespávající na ulicích tu potkáváme denně, zejména u obchodních center, kde žebrají. Většinou se jedná o nepřizpůsobivé občany závislé na drogách a alkoholu. V současné době je evidováno 320 tisíc bezdomovců na území Anglie, Skotska, Walesu a Severního Irska. V samotné Anglii to je 170 tisíc bezdomovců. Bezdomovectví je velkým problémem dnešní doby a určitě se s ním budeme potýkat i nadále. Nemít domov znamená postrádat místo, kde je člověk obklopen láskou, péčí a má kolem sebe vše, na čem mu záleží. Je to místo, kam se může kdykoliv vrátit, kde se mu dostane vřelého přijetí, jistoty a bezpečí. Situace pro člověka bez domova musí být velmi těžká a pokud nezměníme přístup jeden k druhému, pak ztratíme i naději.

Závěrem bych chtěla dodat, že téma bezdomovectví se naší společností bude týkat, dokud nezměníme svůj vztah k druhým lidem. Přesně tak, jak uvádí můj kamarád, sdílím jeho pohled na toto téma.

Veronika Kačová

Somorutno aktos...

„Suseda, užar pre mande!“ vičinel pre mande e gadži, miri suseda.

„So pes kerel?“ phučav latar.

„Kamav tutar te phučel, či salas tiž Brnate...“

„Me? The soske?“ naachaluvav.

„No te labarel e momeli vaš oda terno Rom, so les murdarde.“

„Na, na, me našfik mire čangenca, me leske thardom e momeli khere...“

„No, me odoj somas, odava sas igen ajso, so pes odoj vakerelas, the so pes vičinkerelas...“

„Oda mange predstavinav...“

„Suseda, sas oda igen pharones pro jilo, ajci man avri rovlardom, ajso terno manuš, so les murdarde. Čak te na odava pes kerel andre miri fajta. Ale nadikhlom odoj leskera da, le dades...“

„Talam našfik avle, abo odoj sas, the tu len nadikhľal, sas odoj but manuša, so?“

„Joj, igen but, hin tut čačo, sas odoj manuša Prahatar, andal e Plžňa, the Budějovicatár, no igen but manuša. Na čak o Roma, ale sas odoj the amare gadže. Odava hin igen baro, te murdarel manušes vaš o nič...“

„Talam sas varesavo duvdos...“

„Varesavi romňi odoj phenelas, hoj sar giľavenas, lenge pes napačinelas...“

„Odava nane modol!“

„Hi, the chudle pes andre peste... Ale o Ukrajincos nane ajso terno, leske hin tranda eľta berš, so phosaďa le terne čhaves. Jov hin imar dosta phuro, kaj les te avel godľi, nadumines? Naphenav, kana pes chuden andre peste terne čhave, odava pes kerel, ale jov? Ajso Ukrajincos adaj nane so te kerel. Odoj ke lende hin o mariben, kempel te džal pes te marel, the na te denašal k’amende, adaj pes te bavinel, the te murdarel le manušen!“

„Odava na...“

„No na, avka odava hin! Me nasom Romňi, ale odava pes šaj ačhol the amare čhavage, le parnenge, kaj te amen sa daras? Odava na, mušinas amen pre lende te marel! Mušinel pes te ačhol!“

„Hi, ale sar?“

„Mušinas amen te marel, duminav amare bare rajen, jon igen ľikeren pre Ukrajinci, hin len savoro. Dikh, amare manuša, so hine pre socijalka, užaren pre podpora trin štar čhon, ale o Ukrajinci namušinen te užarel, lenge imar savoro den mindar. Sar šaj dživen ola amare terne manuša, kas hin cikne čhavore, the andre buťi našfik džan? Užaren pre podpora, nane len časos pre amende, čak pro Ukrajinci hin mindik!“

Miri suseda, igen bari choľi hin andre late, vičinel, the le vastenca rozčivel. O manuša pr’amende dikhen, sar amen te peľinas.

„Užar, ma vičín avka, bo dikhen pre amende o manuša. Duminen, hoj amen peľinas. The sar kames savoro te zmeňinel, odava nadžal perdal o jekħ dľives...“

„Me džanav, hoj odava avka nadžal, ale avela bari demonstracija, džaha?“

„Me našfik mire čangenca...“

„The man dukhan, ale man lena andro motoris, me džava. Mušinel pes odava te zmeňinel, bo imar adaj dživaha sar cudzinci, džanes, me džanav savoro. Ola Ukrajinci, so adaj hine varesave berša, so adaj keren buťi, jon hine mištes, prindžarav len. Ale so denašte akaňik, sar hin o mariben ke lende, odona hine igen bibachtale manuša, jon denašte, kaj te namušinen te džal andro mariben. Adaj k’amende hin lenge finom, love hin len dosta, avka pes šaj bavinen!“

Dikhav pre late, sar vakerel, the lakere kikne jakħa čak švicinen.

„No, imar ačhiľal? Tu nakampehas te starinel ajse vecenca, pr’oda hin vareko aver, nadumines?“

„Ha, ha, tu dumines amare bare raja? Ta kaj, dikħľal? Amaro prezidentos vičinda cikħa Ukrajinka, kaj šaj lake del o vast, the odprosinel pes, bo amare čhavore pre late čhungarenas. Ale hoj o Ukrajincos murdarda terne Romes, odava nane nič, oda lenge aňi pre godľi nadžal. Avka sar vaš amenge keren mištes o bare raja?“

„Hi, hin odava igen somorutno. Ole terne čhaves, bišutrin berš, odava hin igen škar, the jov leske ľiňa o iletos. Baro pharipen vaš leskeri daj, dad, ale amen oleħa nakeraha nič, sam cikne...“

„Nasam cikne, sar džaha savore, sar andro berš 1989, avela sa, so kamas...“

„Hin tut vareso čačo, ale...“

„Nisavo ale, mušinas, le tuke čak o nasvalipen. O doktora nane, nadžanes, savo nasvalipen tut hin, tiro dočtoris tut bičhavel pro baro predikhiben, odoj tu mušines te objedniľel, the užares duj, trin čhon. Dži kim avel pre tute e rada, šaj imar meres, no, imar hin pal o nasvalipen. The oda hin avka savoreħa. Amen imar namušinas te kerel buťi, bo hin amen duchodos, ale so ola terne manuša, so hin len cikne čhavore. Andre buťi našfik džan so duj džene, užaren pre podpora trin, štar čhon. The aver veci, nič imar k’amende nadžal vaš amenge, ale vaš o Ukrajinci hin mindar savoro. Me igen darav, te na amen cidel andro mariben oda ukrajinsko hercos, dikħes, sar les savore šunen, sako leske pomožinel, the o Čechiko jekħbuter. Baro bibachtalipen, odava mušinel te džal hetľ!“

„No, rado tuħa dumazinavas, ale imar mušinav te džal, bo avela ke mande le čhaveskeri čhaj, kerava vareso lačo pro chaben...“

„The me, ačħ Devleħa, the dikh pro Facebookos, odoj hin oda somorutno aktos...“

„Hi, dikħava.“

Geľa khatar mande, the dikhav, sar imar pale varekaha vakerel. Som rado, hoj namušinav te šunel lakere lava. Mange hin igen pharones pro jilo vaš oda čhavo, so les murdarde, ale so šaj me kerav? Me labarava e svica, the modľinava man vaš leskero voďori...

Irena Eliášová

m k muzeum romské kultury

literární sklizeň pro vaše uši

Phabalín

**audiopovídky
romských autorů**

Povídky, básně, úryvky z knih romských autorek a autorů (Tera Fabiánová, Elena Lacková, Iveta Kokyová, Andrej Pešta aj.). Hlas propůjčili romské a české interpretky a interpreti (Margita Lázoková, Barbora Hrzánová, Jan Cina, Štefan Ferenc aj.). Audiopovídky vychází bilingvně v romském a českém jazyce.

Volně k poslechu na Spotify, Soundcloud nebo skrze QR kód na rommuz.cz.

Projekt je finančně podpořen Ministerstvem kultury ČR. Muzeum romské kultury k jeho přípravě přizvalo nakladatelství romské literatury KHER a další příznivci romské literatury.

m k památník hodonín u kunštátu

Muzeum romské kultury Vás srdečně zve na
Pietní shromáždění k uctění památky obětí holokaustu Romů a Sintů

V Hodoníně u Kunštátu.
Památníku holokaustu Romů a Sintů na Moravě

18/8 2023 – 11 h

V letošním roce uplyne již 80 let od vypravení hromadného transportu romských mužů, žen a dětí z tzv. cikánského tábora v Hodoníně u Kunštátu do koncentračního a vyhlazovacího tábora Auschwitz II-Birkenau. Uctíme památku obětí rasově motivované perzekuce a genocidy na místě, které je jedním ze symbolů holokaustu Romů a Sintů na území našich zemí.

Program:

- 11.00 zahájení a proslovy hostů
- 12.25 uctění památky obětí na Žalově
- 13.25 komentovaná prohlídka areálu
- 14.30 odjezd autobusů do Černovic
- 14.45 uctění obětí tábora pohřbených na obecním hřbitově v Černovicích
- 15.00 ukončení pietního aktu

Pro návštěvníky pietního shromáždění bude z Brna vypraven autobus zdarma. Autobus bude přistaven před Muzeem romské kultury v 9.15.
Místo v autobuse je nutné rezervovat nejpozději do 11. 8. na emailu rezervace@rommuz.cz, nebo na telefonním čísle 775 407 065.

MINISTERSTVO KULTURY
Muzeum romské kultury
Bratislavská 67, Brno, 602 00
facebook.com/muzeum.romske.kultury
rommuz.cz

Prosíme účastníky o společenský, tmavý oděv.

Z uvedené akce bude pořízen fotografický a audiovizuální záznam. Materiál může být zveřejněn.
Autor díla: Markéta Šestáková, Noc hrůzy, 2006, ze sbírek Muzea romské kultury

Ceník inzerce

celá strana 5 000 Kč (rozměr 26×40)
1/2 strany 3 500 Kč (rozměr 26×20 nebo 40×13)
1/4 strany 1 500 Kč (rozměr 13×20)
menší formát – 7 Kč/cm²

Sleva při opakované inzerci na druhé a další vydání 25%

žádosti o inzerci na: holomkova@srm.cz

Předplatné Romano hangos

příjmení, jméno:
název organizace:
adresa, PSČ:
e-mail: telefon:
počet objednaných výtisků:

způsob platby: ☐ hotově ☐ složenkou
☐ bankovním převodem bez faktury; variabilní symbol:
☐ bankovním převodem na fakturu

vyplněný formulář zašlete na adresu: Romano hangos, Cejl 460/35, Brno 602 00. Fio banka, číslo účtu: 2300661977/2010 nebo pošlete e-mail s vašimi údaji na adresu holomkova@srm.cz

cena předplatného pro rok 2023 je 420 Kč

ZDENĚK DANIEL

VESMÍRY/ KOSMOSA/ UNIVERSES

m k muzeum romské kultury
MINISTERSTVO KULTURY
B | R | N | O | I

* VERNISÁŽ 2/3/23
* 3/3/23 – 31/12/23

* rommuz.cz
* Bratislavská 67, 602 00 Brno

SRNM

OD ROKU 1991 SPOLEČNĚ S VÁMI

Adresa redakce
Romano hangos
a
Společenství Romů
na Moravě
Cejl 460/35,
Brno 602 00
tel.: 545 246 673
www.srm.cz
číslo účtu:
2300661977/2010